

Talvine aialinnuvaatlus 2020

24.-26. jaanuaril toimunud tänavusel järjekorras üheteistkümnendal talvisel aialinnuvaatlusel osales **1986 linnusõpra 1241 paigast** üle Eesti. Nagu vaatluse nimele kohane, tehti 93% vaatlustest aedades, pea 7% parkides ja kuuel juhul kalmistul.

TALVINE AIALINNUVAATLUS

Kolme vaatluspäeva jooksul loendati **38227 lindu 68 liigist**. Vaatluskohas kohati keskmiselt 31 lindu, mis on 10% vähem kui eelneval 10 aastal keskmiselt. Vaatluskohas nähtud lindude keskvärtus ehk mediaan oli 23 lindu ehk samuti pikaajalisest keskmisest 17% jagu madalam. Nii liikide kohtamissagedus kui keskmine isendite arv vaatluskohas oli ca 45% liikidel eelneva kümne aasta keskmisega võrreldes madalam.

Tabel 1. Talvise aialinnuvaatluse osalus ja tulemused aastatel 2010-2020.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Linde	37046	30973	45686	65266	86652	70376	58297	57757	54635	75921	38227
Vaatluskohti	888	948	1439	1817	2353	1838	2000	1863	1691	2179	1241
Vaatlejaid	1072	1134	2050	2501	3449	2727	2799	2624	2386	3162	1986
Liike	62	58	54	61	60	63	64	64	64	76	68
Linde vaatluskohas:											
Aritmeetiline keskmine	43	33	32	36	37	38	29	31	32	35	31
Mediaan	33	27	26	31	30	29	24	24	26	28	23
Mood	24	15	12	15	20	19	13	14	19	16	13

Vaatlustulemuste peamiseks mõjutajaks on kõikidel varasematel aastatel olnud vaatluspäevade ilm. Lindude arvukus koduaedades on suurim külmade talveilmadega, mitmel aastal järjest on aga just vaatluspäevadeks saabunud sula ja sellega kaasnev ajutine linnupuudus söögimajades. Tänavu ei saabunud jaanuari lõpuks ei külma ega sula, kliimatilise hilissügise tingimustes olid linnud hajutatud kõikjale ja arvukus püsivalt madal. Loendustulemused kajastavad aga lindude arvukust just toitmiskohtades ja linde toideti tänavu rekordiliselt harva – tavalise 95% asemel vaid 80% vaatluskohtades. Talvisel ilmal ja lindude rohkusel aias on selge mõju ka osalusele – peale mitut madala osalusega sula-aastat osales mullu üle 3000 vaatleja ja tänavu napilt alla 2000. Lindude toitmine ja jälgimine ning aialinnuvaatlusel osalemine on ikkagi emotsionaalne tegevus!

Kõige arvukam linnuliik oli üheteistkümnendat aastat järjest ootuspäraselt rasvatihane, keda kohati 89% vaatluskohtades ja kes moodustas pea neljandiku kõikide lindude koguarvust. Ülejäänud poodiumikohad olid tavapärasele sarnased - teise koha saavutas põldvarblane, kolmas oli rohevint. Kohtamissageduse arvestuses olid usaldusväärse valimiga liikidest eelneva kümne aasta keskmisega võrreldes suurimad tõusjad tänavune massiline esineja siisike (163%) ja pikale hilissügisele omaselt hallrastas (26%), künnivares (38%) ja naerukajakas (130%). Pea pooltel liikidel oli kohtamissagedus 10 aasta keskmisest madalam, suurimad langejad olid väga arvukatest liikidest mustrastas (-44%), rohevint (-45%), leevike (-32%) ja esmakordselt ka rasvatihane (-6%). Regulaarselt kõikuva arvukusega või väiksema andmevalimiga liikidest vaadeldi tänavu oluliselt harvem pasknääre (-45%), urvalinde (-71%), suur-kirjurähne (-44%) ja talvikesi (-76%). Kodutuvi ja veelindude arvukuse muutused sõltuvad üksikute suuremate parvede kohtamisest ning ei iseloomusta tegelikke muutusi.

Viimastel aastatel on märgatavalt kasvanud punarinna kohtamissagedus (mullu nähti 78 punarinda 66 aias), kuid tänavu said nad lume- ja jäävabas looduses ilmselt hõlpsalt ise hakkama ja aedades kohati vaid 21 lindu. Vähearvukatest ja põnevatest liikidest vaadeldi tänavu kaheksat käblikut, seitset kuldnokka ja ühte jäälindu. Esimest korda kohati aialinnuvaatluse käigus rääksparti ja tuttpütti, kolmandat korda jõudis aialinnuvaatluse nimekirja üliharuldane talvitaja mustpea-põõsalind. Röövlindudest külastas vaatluskohti 8 hiireviud, 6 merikotkast, 5 kanakulli ja üks talviu. Saakobjektide vähesuse tõttu oli aedades ka tavatult vähe raudkulle (16 lindu; -63% võrreldes 10 varasema aastaga) ja värbkakke (3 lindu; -23%).

Suur tänu kõikidele, kes leidsid tunni lindude heaks! Veel suurem tänu nendele kümnetele vaatlejatele, kes tegid vaatlusi mitmes erinevas kohas! Eriline tänu kuulub kõikidele õpetajatele ja juhendajatele, kes suunasid linde vaatlema ja üles märkima ka tulevasi suuri linnuhuvilisi.

Kaheteistkümnnes talvine aialinnuvaatlus toimub 29.-31. jaanuaril 2021.

Kokkuvõtte koostas Aarne Tuule, talvise aialinnuvaatluse koordinaator.

Lisainfo: talv@eoy.ee, 58002869,
www.eoy.ee/talv

Talvist aialinnuvaatlust korraldab Eesti Ornitoloogiaühing, toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Tabel 2. Talvisel aialinnuvaatlusel 2020 vaadeldud linnuliikide järjestus isendite koguarvu järgi.

Nr	Liik	Isendite arv 2020	Kohtamis-paiku 2020	Kohtamis-sagedus 2010-2019	Kohtamis-sagedus 20	Muutus 10-19 vs 20 (%)	Isendeid kohtamis-paigas 2010-2019	Isendeid kohtamis-paigas 2020	Muutus 10-19 vs 20 (is)
1	Rasvatihane	8723	1106	94,9%	89,1%	-6,1%	9,2	7,9	-1,3
2	Pöldvarblane	5148	483	38,1%	38,9%	2,2%	11,8	10,7	-1,1
3	Rohevint	2515	280	41,3%	22,6%	-45,4%	10,6	9,0	-1,6
4	Kodubarblane	2419	302	25,6%	24,3%	-4,9%	7,9	8,0	0,1
5	Siisike	2381	118	3,6%	9,5%	162,3%	7,8	20,2	12,4
6	Hallvares	2350	535	40,1%	43,1%	7,5%	4,0	4,4	0,4
7	Sinitihane	1912	757	62,6%	61,0%	-2,6%	2,4	2,5	0,1
8	Leevike	1461	297	35,3%	23,9%	-32,2%	4,6	4,9	0,3
9	Hakk	1408	146	12,5%	11,8%	-5,7%	8,0	9,6	1,6
10	Kodutuvi	1268	174	11,3%	14,0%	23,8%	5,7	7,3	1,6
11	Harakas	910	414	36,0%	33,4%	-7,4%	2,1	2,2	0,1
12	Salutihane	800	304	26,2%	24,5%	-6,7%	2,7	2,6	-0,1
13	Puukoristaja	775	452	38,7%	36,4%	-5,9%	1,8	1,7	-0,1
14	Hallrästas	641	86	5,5%	6,9%	26,2%	2,6	7,5	4,9
15	Siidisaba	601	27	2,1%	2,2%	4,3%	12,5	22,3	9,8
16	Sinikael-part	538	26	1,4%	2,1%	49,4%	19,4	20,7	1,3
17	Musträstas	482	222	32,1%	17,9%	-44,2%	2,2	2,2	0,0
18	Höbekajakas	418	48	1,7%	3,9%	126,2%	4,1	8,7	4,6
19	Põhjatihane	413	189	22,5%	15,2%	-32,3%	2,5	2,2	-0,3
20	Pasknäär	396	190	28,0%	15,3%	-45,4%	2,8	2,1	-0,7
	<i>Määramata lind</i>	373	47	3,1%	3,8%	23,0%	4,9	7,9	3,0
21	Urvalind	289	20	5,6%	1,6%	-71,1%	9,1	14,5	5,4
22	Suur-kirjurähn	254	201	28,8%	16,2%	-43,7%	1,3	1,3	0,0
23	Musttihane	158	91	4,5%	7,3%	61,3%	1,7	1,7	0,0
24	Metsvint	149	55	7,1%	4,4%	-38,0%	3,1	2,7	-0,4
25	Tutt-tihane	141	66	8,4%	5,3%	-36,9%	1,7	2,1	0,4
26	Ronk	140	66	4,2%	5,3%	25,9%	2,1	2,1	0,0
27	Talvike	140	22	7,2%	1,8%	-75,5%	8,4	6,4	-2,0
28	Sabatihane	105	20	1,3%	1,6%	19,4%	4,1	5,3	1,2
29	Kalakajakas	91	19	0,8%	1,5%	88,3%	3,5	4,8	1,3
30	Nurmkana	74	9	2,1%	0,7%	-65,1%	7,7	8,2	0,5
31	Künnivares	66	25	1,5%	2,0%	37,6%	2,7	2,6	-0,1
32	Suurnokk	62	35	3,3%	2,8%	-15,1%	1,6	1,8	0,2
33	Naerukajakas	57	8	0,3%	0,6%	130,2%	3,2	7,1	3,9
34	Hangelind	54	2	0,1%	0,2%	14,7%	6,0	27,0	21,0

Nr	Liik	Isendite arv 2020	Kohtamispaiku 2020	Kohtamisagedus 2010-2019	Kohtamisagedus 20	Muutus 10-19 vs 20 (%)	Isendeid kohtamispaigas 2010-2019	Isendeid kohtamispaigas 2020	Muutus 10-19 vs 20 (is)
35	Väike-kirjurähn	51	44	5,9%	3,5%	-39,8%	1,1	1,2	0,1
36	Kühmnokk-luik	47	5	0,1%	0,4%	601,6%	22,7	9,4	-13,3
37	Porr	45	39	2,2%	3,1%	46,1%	1,2	1,2	0,0
38	Hallpea-rähn	44	37	5,4%	3,0%	-44,5%	1,2	1,2	0,0
	<i>Määramata kirjurähn</i>	29	20	2,4%	1,6%	-31,8%	1,2	1,5	0,3
39	Tamme-kirjurähn	26	25	0,8%	2,0%	156,5%	1,2	1,0	-0,2
40	Kuuse-käbilind	23	6	0,1%	0,5%	328,8%	1,7	3,8	2,1
41	Põhjavint	23	14	2,1%	1,1%	-45,9%	2,3	1,6	-0,7
42	Pöialpoiss	23	13	0,7%	1,0%	60,8%	2,0	1,8	-0,2
43	Punarind	21	19	1,8%	1,5%	-12,5%	1,3	1,1	-0,2
44	Kanepilind	19	6	0,6%	0,5%	-21,0%	9,5	3,2	-6,3
	<i>Määramata kulliline</i>	18	16	1,3%	1,3%	-3,8%	1,1	1,1	0,0
45	Ohakalind	17	7	1,9%	0,6%	-70,7%	4,6	2,4	-2,2
46	Jääkoskel	16	3	0,0%	0,2%	672,8%	7,5	5,3	-2,2
47	Raudkull	16	16	3,5%	1,3%	-63,2%	1,0	1,0	0,0
48	Kaelus-turteltuvi	14	6	0,4%	0,5%	16,1%	1,9	2,3	0,4
49	Hiireviu	8	8	0,6%	0,6%	1,1%	1,1	1,0	-0,1
50	Käblik	8	6	0,2%	0,5%	139,6%	1,1	1,3	0,2
51	Musträhn	8	8	0,9%	0,6%	-25,6%	1,1	1,0	-0,1
52	Kuldnokk	7	4	0,9%	0,3%	-65,9%	3,9	1,8	-2,2
53	Merikotkas	6	5	0,1%	0,4%	442,8%	1,2	1,2	0,0
54	Kaelustuvi	5	3	0,3%	0,2%	-6,6%	1,8	1,7	-0,1
55	Kanakull	5	5	0,6%	0,4%	-31,9%	1,1	1,4	0,3
56	Mänsak	5	4	0,3%	0,3%	10,6%	1,2	1,3	0,1
57	Valgeselg-kirjurähn	5	5	0,4%	0,4%	14,8%	1,1	1,0	-0,1
58	Hallhaigur	4	2	0,1%	0,2%	64,9%	1,5	2,0	0,5
59	Hallõgija	4	4	0,4%	0,3%	-25,9%	1,1	1,0	-0,1
60	Sõtkas	4	2	0,0%	0,2%	386,8%	2,1	2,0	-0,1
61	Värbkakk	3	3	0,3%	0,2%	-22,5%	1,0	1,0	0,0
62	Laululuik	2	1	0,0%	0,1%	-	4,7	2,0	-2,7
63	Tuttpütt	2	1	0,0%	0,1%	-		2,0	2,0
64	Väikekoskel	2	1	0,1%	0,1%	-	12,0	2,0	-10,0
65	Jäälind	1	1	alla 0,1%	0,1%	-	3,6	1,0	-2,6
66	Mustpea-põosalind	1	1	alla 0,1%	0,1%	-	1,0	1,0	0,0
67	Piilpart	1	1	alla 0,1%	0,1%	-		1,0	1,0
68	Taliviu	1	1	alla 0,1%	0,1%	-	1,5	1,0	-0,5